

Archeologienota Oudenaarde – Louise Mariekaai

Deel 2: verslag van resultaten

Davy Herremans

Goed in erfgoed
Adolf Baeyensstraat 134G
9040 Sint-Amandsberg
www.goedinerfgoed.be

Colofon

Projectcode 2018I47

Archeologienota Oudenaarde – Louise Mariekaai

Opdrachtgever

OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING

Louise Mariekaai 16/2

9700 Oudenaarde

Uitvoerder

Goed in erfgoed Comm. V.

Adolf Baeyensstraat 134G

9040 Sint-Amandsberg

BTW BE 0669.484.003

© 2018 – Goed in erfgoed Comm. V.

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van Goed in erfgoed Comm. V.

Goed in erfgoed Comm. V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoud

Bureauonderzoek	5
1. Beschrijvend gedeelte	5
1.1. Administratieve gegevens	5
1.2. Ligging.....	8
1.3 Archeologische voorkennis	8
1.4. Onderzoeksopdracht	8
1.4.1. Aanleiding vooronderzoek	8
1.4.2. Vraagstelling.....	8
1.4.3. Randvoorwaarden.....	9
1.4.4. Geplande werken en bodemingrepen	10
1.5. Onderzoeksstrategie en -methode.....	24
1.5.1. Landschappelijke situering	24
1.5.2 Historisch-cartografische situering.....	25
1.5.3. Archeologische situering.....	25
2. Assessmentrapport.....	26
2.1. Methoden, technieken en criteria	26
2.2. Conservatie-assessment.....	26
2.3. Assessment van het onderzochte gebied	26
2.3.1. Landschappelijke situering	26
2.3.1.1. Topografie, geomorfologie en hydrografie	26
2.3.1.2. Geologie.....	30
2.3.1.2.Bodemtype.....	30
2.3.1.3. Bodemerosie.....	30
2.3.1.4. Bodemgebruik	30
2.3.2 Historisch-cartografische situering.....	32
2.3.3. Archeologische situering	40
2.3.4. Datering en archeologische verwachting	42
3. Synthese	43

Samenvatting van het onderzoek.....	45
Bibliografie.....	46
Literatuur.....	46
Historisch kaartmateriaal.....	48
Lijst van figuren.....	49

Bureauonderzoek

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens

Initiatiefnemer	OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING Louise Mariekaai 16/2 9700 Oudenaarde
Projectcode	2018I47
Sitecode	OU-LMK-2018
Nummer van het wettelijk depot of buitenlands equivalent hiervan	nvt
Erkend archeoloog	Herremans Davy - OE/ERK/Archeoloog/2017/00166
Locatie projectgebied	Louise Mariekaai 15, 9700 Oudenaarde
Bounding box	xMin,yMin 3.60853,50.8408 : xMax,yMax 3.60941,50.8413
Oppervlakte percelen	975,796 m ²
Kadaster	Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie C , nr. 222B - 222D - 223B
Termijn onderzoek	05/08/2018-19/08/2018
Thesauri Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek
Onderdeel archeologische zone	Ja, historische stadskern Oudenaarde
Verstoorde zones	Er situeren zich verstoorde zones binnen het projectgebied. Er is geen aanduiding van gekarteerde zones waar geen archeologie meer te verwachten is.
Topografische kaart	figuur 1
Kadasterkaart	figuur 2



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

projectgebied



0 15 30 45 m

Figuur 1 het onderzoeksgebied voorgesteld op de topografische kaart (© NGI)

#GOEDINERGOED



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

projectgebied



0 5 10 15 m

Figuur 2 het projectgebied voorgesteld op het hedendaags kadaster (© geopunt)

#GOEDINERGOED



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

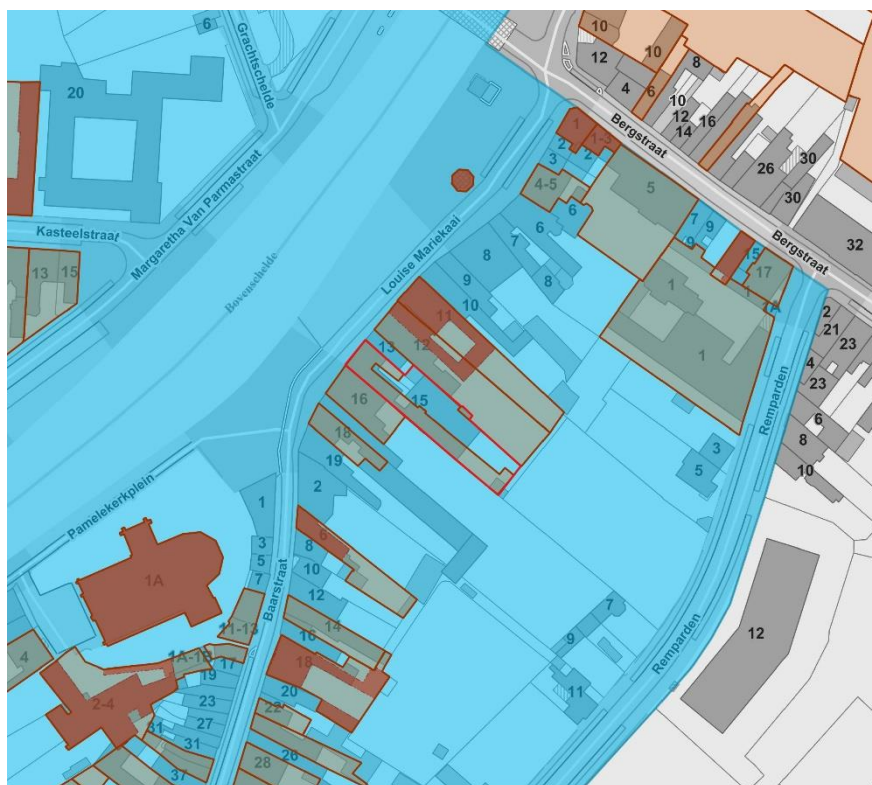
- projectgebied
- Bekrachtigde archeologienota's en nota's
- Gebieden geen archeologie
- Vastgestelde archeologische zones
- Augustus_2018_CAI



0 25 50 75 m

#GOEDINERFGOED

Figuur 3 het projectgebied op de orthofoto met de archeologische voorkennis (© geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

- projectgebied
- Vastgesteld bouwkundig erfgoed
- Beschermd monumenten
- Beschermd stads- en dorpsgezichten
-



0 15 30 45 m

#GOEDINERFGOED

Figuur 4 het projectgebied op het hedendaagse kadaster met beschermd en vastgesteld bouwkundig erfgoed (© geopunt)

1.2. Ligging

Het projectgebied situeert zich op grondgebied Oudenaarde, deelgemeente Oudenaarde langs de Louise Mariekaai. Ten noordwesten loopt de Schelde. De terreinen zijn gekend bij het kadaster onder de nummers Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie C , nr. 222B - 222D - 223B.

1.3 Archeologische voorkennis

Het projectgebied maakt deel uit van de vastgestelde archeologische zone 'historische stadskern Oudenaarde', betreft geen beschermde archeologische site, en omvat geen zones waar geen archeologie te verwachten valt (Figuur 3). Binnen het projectgebied werden nog geen archeologische waarnemingen gedaan. In de omgeving werden een aantal archeologische vindplaatsen vastgesteld die werden opgenomen in de CAI (zie infra).

1.4. Onderzoeksopdracht

1.4.1. Aanleiding vooronderzoek

BVBA Fisco Property Invest plant een uitbreiding en verbouwing van een bestaande woning en loods langs de Louise Mariekaai 15 te Oudenaarde op de percelen gekend bij het kadaster onder de nummers Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie C , nr. 222B - 222D - 223B. De totale oppervlakte van de betrokken percelen betreft 975,796 m² (>300m²) waarvan meer dan 100m² wordt geroerd door de geplande werken met ingreep op de bodem. Gezien het projectgebied zich in de archeologische zone 'historische stadskern Oudenaarde' bevindt, is de opmaak van een archeologienota dan ook verplicht.

1.4.2. Vraagstelling

Doel van dit bureauonderzoek is om na te gaan wat het archeologisch potentieel is van het projectgebied op basis van historisch-cartografische bronnen en gepubliceerde archeologische en landschappelijke data. Op deze manier wordt nagegaan (i) of verdere maatregelen in het kader van archeologisch (voor)onderzoek nodig zijn en (ii) welke dimensie die aannemen.

Het bureauonderzoek start vanuit volgende vraagstelling :

- Wat is op basis van de bestaande bronnen het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites binnen de grenzen van het projectgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van deze eventuele site(s)?

- Welke impact hebben de geplande werken op het eventuele archeologisch erfgoed?
- Biedt het projectgebied een potentieel op kennisvermeerdering?
- Wat is het kader waarin dit kennispotentieel kan of moet geëxploiteerd worden?

1.4.3. Randvoorwaarden

Louise Mariekaai 15 te Oudenaarde is sinds 14-09-2009 vastgesteld als bouwkundig erfgoed (*Herenhuis*, ID 27218). Bovendien maakt het pand deel uit de bescherming als stads- of dorpsgezicht, *intrinsiek Stadskern Oudenaarde* (sinds 05-05-1981). Deze archeologienota evalueert de archeologische waarden van het terrein en de impact van de werken op erfgoed dat ondergronds aanwezig is (Code van Goede Praktijk 2.0, p. 16 begrip 22). Advisering met betrekking tot sloop en functiewijzigingen aan de staande structuren, inclusief de kelderruimten en het opleggen van eventuele maatregelen of voorwaarden, situeert zich bij de Stad Oudenaarde (ifv vaststelling) en het Agentschap Onroerend Erfgoed (ifv bescherming).

Deze archeologienota beperkt zich tot een bureauonderzoek. Verder vooronderzoek met of zonder ingreep op de bodem kon niet worden georganiseerd voorafgaand aan de aanvraag tot stedenbouwkundige vergunning omwille van praktische en juridische redenen: momenteel zijn de gronden in grote mate bebouwd en verhard. De terreinen zijn dus niet te onderzoeken voorafgaand aan de sloop. De sloop wordt samen met de geplande werken vergund.

Het bureauonderzoek beperkt zich tot gepubliceerde of tenminste toegankelijk bronnen.

1.4.4. Geplande werken en bodemingrepen



Figuur 5 projectgebied vanaf de overkant van de Schelde



Figuur 6 projectgebied vanaf de Louise Mariekaai



Figuur 7 bestaande toestand: poortdoorgang



Figuur 8 bestaande toestand: poortdoorgang, achtergevel huis en zijgevel achterbouw



Figuur 9 bestaand toestand zijgevel achterbouw



Figuur 10 bestaande toestand: toegang tot de loods



Figuur 11 bestaande toestand: loods ingericht als parkeergarage

Bestaande toestand

Momenteel bevindt zich op het projectgebied twee constructies: langs de Marie Louisekaai gericht op de straat situeert zich een Art-Decowoning met vijf traveeën en drie bouwlagen onder zadeldak. Het volume is vrijwel volledig onderkelderd. Het huis is voorzien van een iets smallere aanbouw die voor het grootste deel is onderkelderd met twee afzonderlijke kelders. De gevel dateert uit 1925 maar de kern van de woning en ook de achterbouw is ouder met interieurelementen uit de 17^{de} en 18^{de} eeuw (onder andere 17^{de} eeuwse spiltrap). Het betrokken pand maakt deel van een beschermde stadgezicht (*intrinsiek Stadskern Oudenaarde* sinds 05-05-1981) en is opgenomen in de inventaris van het bouwkundige erfgoed (*Herenhuis*, ID 27218).

Zoals aangegeven in de randvoorwaarden (supra) situeert advisering met betrekking tot sloop en functiewijzigingen aan de staande structuren - inclusief de kelderruimten - en het opleggen van eventuele maatregelen of voorwaarden hieruit, zich bij de Stad Oudenaarde (ifv vaststelling) en het Agentschap Onroerend Erfgoed (ifv bescherming). In een tweepartijenoverleg op 26/04/2018 met afgevaardigden van de Stad Oudenaarde, de Vlaamse Overheid (oa het Agentschap Onroerend Erfgoed) en de lokale GECORO werden een aantal voorwaarden tot ontwerp geformuleerd (cfr. verantwoordingsnota bij omgevingsvergunning in bijlage).

Achteraan op het terrein bevindt zich een loods die geen deel uitmaakt van de inventarisbeschrijving en ook geen erfgoedwaarde bevat.

Nieuwe toestand

De geplande werken voorzien een uitbreiding en verbouwing van het bestaande gebouwenbestand waarbij het bestaande pand langs de Louise Mariekaai wordt ingericht als kantoorgebouw. Het kantoorgebouw zal bestaan uit een gelijkvloers, twee volwaardige verdiepingen en een verdiep onder hellend dak.

De grootste impact op de bodem wordt vanzelfsprekend verwacht bij de werken op de gelijkvloerse verdieping. Vooraan – binnen het gabarit van de bestaande woning- wordt een grote vergaderzaal voorzien die wordt gescheiden met een traphal van het nieuwbouw gedeelte. Voor de constructie van hiervan wordt de bestaande achterbouw gesloopt en vervangen door een iets ruimer nieuw volume. In deze nieuwbouw komt het onthaal met kitchenette en economaat, een publieke wachtruimte met sanitair en twee bijkomende vergaderruimtes die uitgeven op de parking achteraan het gebouw. De trap alsook de lift geven toegang tot een verruimd kelderniveau dat voornamelijk zal gebruikt worden als

archief en technische ruimte. Het gebouw en de kelders wordt gefundeerd op een funderingsplaat op volle grond (+/- 30 cm) met vorstrand (tot op +/-80 cm diepte).

De loods achteraan -momenteel ingericht als autostaanplaats- wordt verbouwd met geringe impact op de bodem. De eerste twee portieken worden gesloopt in functie van voldoende lichttoetreding in de vergaderzalen van de nieuwbouw. De muur achteraan en laatste rij panelen zal eveneens worden gesloopt om een volledig doorzicht te creëren naar de achterliggende tuinzone. De nieuw gecreëerde parkeerhaven wordt van een verharding met grasdallen voorzien.

Als bijkomende impact op de bodem dient de aanleg van een regenwaterput (10000l), verzinkput (15000l) en een septische put (2000l) worden vermeld. De eerste twee worden ingepland in de tuinzone achter de nieuwbouw, de septische put wordt aangelegd in de poortdoorgang.

Hieronder een selectie van de plannen. De plannen worden ook in groot formaat aangeleverd in bijlage.



Figuur 13 inplantingsplan nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)



BT_ACHTERGEVEL

SCHAAAL 1:100 0 1 2 3 4

ONTWERP

Dossiernummer
Datum

VERBOUWEN / UITBREIDEN EN INRICHTEN VAN EEN BESTAANDE PAND TOT KANTOORGEBOUW

17_050
29-08-2018

Bouwheer
Bouwplaats

BVBA Fisco Property Invest
OOST - VLAANDEREN
Louise Mariekaal 16 - 9700 Oudenaarde
Afdeling 1, Sectie C, nr. 222B - 222D - 223B

OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING

Louise - Mariekaal 16/2, 9700 Oudenaarde, info@ooburo.be - www.ooburo.be

NUYTENS KIM
M +32 473 82 44 77
kim@ooburo.be

RAMON CHARLOTTE
M +32 459 72 93 63
charlotte@ooburo.be

VAN DAMME DAVY
M +32 475 33 41 99
davy@ooburo.be

Figuur 14 bestaande toestand achtergevel (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)



BT_ZIJGEVEL LINKS ACHTERGEUW - DOORSNEDEN HOOFDGEUW

SCH. 1:100 0 1 2 3 4

ONTWERP	VERBOUWEN / UITBREIDEN EN INRICHTEN VAN EEN BESTAANDE PAND TOT KANTOORGEBOUW	OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING		
Dossiernummer	17_050	Louise - Mariekaai 16 9700 Oudenaarde . info@ooburo.be - www.ooburo.be		
Datum	26-06-2018			
Bouwheer	BVBA Fisco Property Invest	NUYTTENS KIM M +32 470 24 17 kim@ooburo.be RAMON CHARLOTTE M +32 487 73 03 charlotte@ooburo.be VAN DAMME DAVY M +32 485 01 41 davy@ooburo.be		
Bouwplaats	OOST - VLAANDEREN Louise Mariekaai 16 - 9700 Oudenaarde Afdeling 1, Sectie C, nr. 222B - 222D - 223B			

Figuur 15 snede en zijgevel bestaande toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)



NT_KELDERPLAN - FUNDERINGS - EN RIOLERINGSPLAN KANTOORGEBOUW

ONTWERP

Dossiernummer	17_050
Datum	29-06-2018

Bouwhaer

Bouwplaats
OOST-VLAANDEREN
Louse Maekzaal 15 - 9700 Oudenaarde
Afdeling 1 - Sectie C, nr. 222B - 272D - 223B

OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING

Louise - Mariekaai 16|2 . 9700 Oudenaarde . info@ooburo.be - www.ooburo.be

NUYTENS KIM
M. +32 473 52 44 77
kim@codurum.be

RAMON CHARLOTTE
M. +32 698 72 93 03
ccharlotte@codurum.be

VAN DAMME DAVY
M. +32 476 66 41 09
davy@codurum.be

21



NT_GRONDPLAN KANTOORGEBOUW

SCHAA. 1:200 0 1 2 3 4 5 6 7

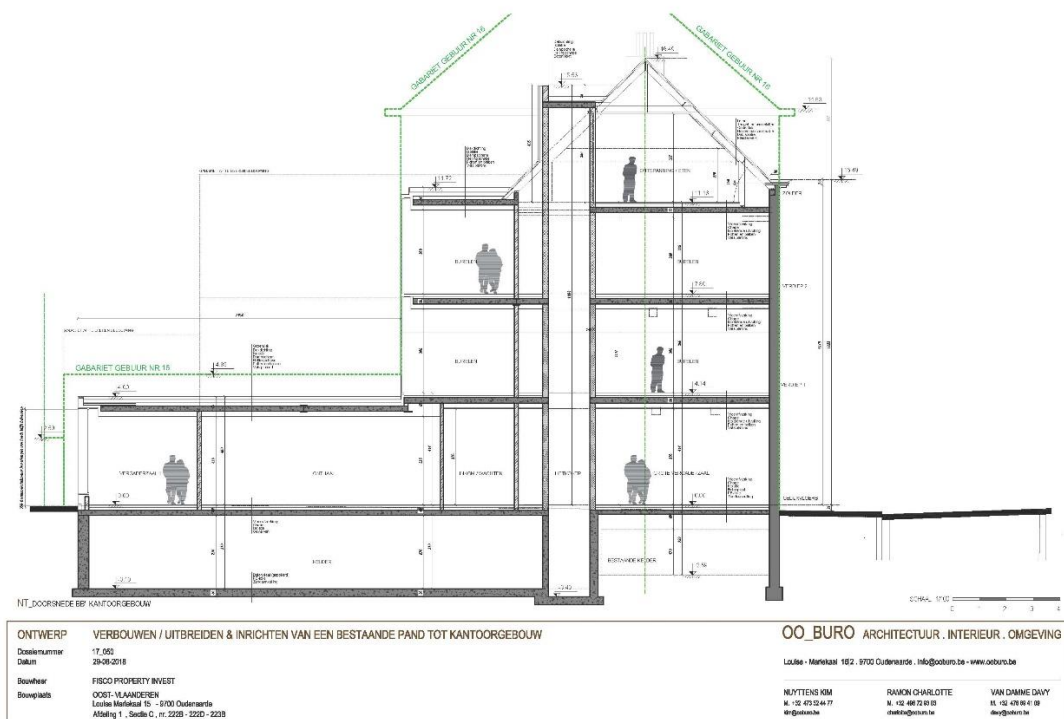
ONTWERP VERBOUWEN / UITBREIDEN & INRICHTEN VAN EEN BESTAANDE PAND TOT KANTOORGEBOUW

OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING

Dossiernummer 17_050
Datum 28-06-2018
Bouwheer FISCO PROPERTY INVEST
Bouwpakket COOST-VLAANDEREN
Louise Mariekaal 16 - 9700 Oudenaarde
Afdeling 1, Sectie C, nr. 222B - 222D - 223B

Louise Mariekaal 16/2, 9700 Oudenaarde . info@ooburo.be - www.ooburo.be
NUYTENS KIM M. +32 473 52 44 77 kim@ooburo.be
RAMON CHARLOTTE M. +32 498 72 83 83 charlotte@ooburo.be
VAN DAMME DAVY M. +32 478 69 41 99 davy@ooburo.be

Figuur 18 ontwerpplan niveau 0 nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)



Figuur 19 doorsnede nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)



Figuur 20 zijgevel nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)

1.5. Onderzoeksstrategie en –methode

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door Herremans Davy, erkend bij erkenningsnummer OE/ERK/Archeoloog/2017/00166

De nota werd opgemaakt op PC met Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving (QGIS). In die GIS werden de digitale ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, <https://geo.onroerenderfgoed.be/> en de website van de centraal archeologische inventaris (CAI).

Voor de diverse onderdelen van het assessment werden diverse bronnen gebruikt. Deze worden hieronder verder opgesomd en toegelicht. De bronnen en hun correcte bibliografische referentie zijn opgenomen in de bibliografie (§ 3) op het einde van dit verslag.

1.5.1. Landschappelijke situering

De basis voor de landschappelijke situering vormen de diverse cartografische bronnen, met name:

- Tertiair geologische kaart (DOV)
- Quartair geologische kaart (DOV)
- Bodemkaart van België (DOV)
- Potentiële Bodemerosie (Geopunt)
- Bodembedekkingskaart (DOV)
- DHMVII – DTM 1m (Geopunt)
- Topografische Kaart van België 1:10 000, (Geopunt)

Bij het consulteren van dit kaartmateriaal werd gebruik gemaakt van volgende tekstuele toelichtingen:

- Bogemans F. 2007, Quartairgeologische Kaart van België, Vlaams Gewest, Verklarende tekst bij het Kaartblad 29-34 Kortrijk (1/50.000), in opdracht van Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBA Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.
- Jacobs P., Marechal R., De Ceukelaire M., De Breuck W. E. en De Moor G. 1999, Toelichting bij de geologische kaart van België. Vlaams gewest. Kaartblad 29-34 Kortrijk (Schaal1: 50 000), in opdracht van Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBA Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

- Van Ranst E. & Sys C. 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 00), Gent.

Deze bronnen, zowel cartografisch als tekstueel, werden gebruikt omdat ze direct relevant waren ten aanzien van de uiteenlopende inhoudelijke aspecten (geologie, bodemkunde, bodemerosie, bodemgebruik, hydrografie en geomorfologie) en van de landschappelijke situering in de assessment.

1.5.2 Historisch-cartografische situering

Volgend kaartmateriaal werd aangewend bij de historisch-cartografische situering van het projectgebied:

- Stadsplan, 1559, J. van Deventer
- Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik, 1771- 1778, J. J. F. graaf de Ferraris
- Atlas der buurtwegen, 1843-1845, S.N.
- Cartes topographiques de la Belgique, 1846-1854, P. Vandermaelen Atlas cadastral parcellaire de la Belgique, 1842-1879, P.C. Popp

Een aantal parameters werden in acht genomen bij de selectie van het historisch-cartografisch bronmateriaal: relevantie, chronologische spreiding en toegankelijkheid. De hierboven opgesomde cartografische bronnen zijn in de eerste plaats gekozen om een zo breed mogelijk diachroon overzicht te genereren van de bewoningsgeschiedenis in het projectgebied. Verder werd de toegankelijkheid van de cartografische bronnen in acht genomen. Voorkeur werd gegeven aan reeksen die vlakdekkend zijn gekarteerd, maar vooral ook vrij te raadplegen zijn en als gevolg in dit rapport kunnen afgebeeld worden. Voornamelijk gaat het dan om kaartmateriaal beschikbaar via Geopunt (www.geopunt.be). Bijkomend werd gebruik gemaakt van kaartmateriaal ontsloten via Cartesius (www.cartesius.be) en de Koninklijke Bibliotheek van België (<http://uurl.kbr.be>).

1.5.3. Archeologische situering

Voor de archeologische situering werd gewerkt met de databank van het Centraal Archeologisch Inventaris (CAI). Deze inventaris is het centrale verzamelpunt van alle archeologische data in Vlaanderen en bijgevolg een relevante startpunt voor bureauonderzoek. Aanvullend werd gebruik gemaakt van beschikbare en toegankelijke archeologische literatuur.

2. Assessmentrapport

2.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie uit het bureauonderzoek. Om het archeologisch potentieel van het projectgebied in te schatten en een antwoord te vormen op de vooropgestelde onderzoeksvragen worden de geselecteerde bronnen (supra) geanalyseerd en besproken. Uiteindelijk worden de resultaten van de verschillende deel-assessments samengebracht tot een synthese die het mogelijk maakt een gemotiveerd advies uit brengen met betrekking tot het nut van al dan verdergezet archeologisch onderzoek. Bij onvoldoende informatie wordt er uit gegaan van bijkomende maatregelen om tot een waardevol assessment van het projectgebied te komen.

2.2. Conservatie-assessment

De digitale output van dit bureauonderzoek, gaande van de archeologienota zelf tot alle figuren, plannen, kaarten, lijsten en GIS-bestanden, wordt digitaal bewaard op twee fysieke gegevensdragers. Naast bewaring op deze fysieke media wordt een bijkomend kopij voorzien op een virtuele drager (Google Drive).

Een conservatie-assessment voor stalen of archeologisch vondstmateriaal is niet van toepassing voor dit bureauonderzoek.

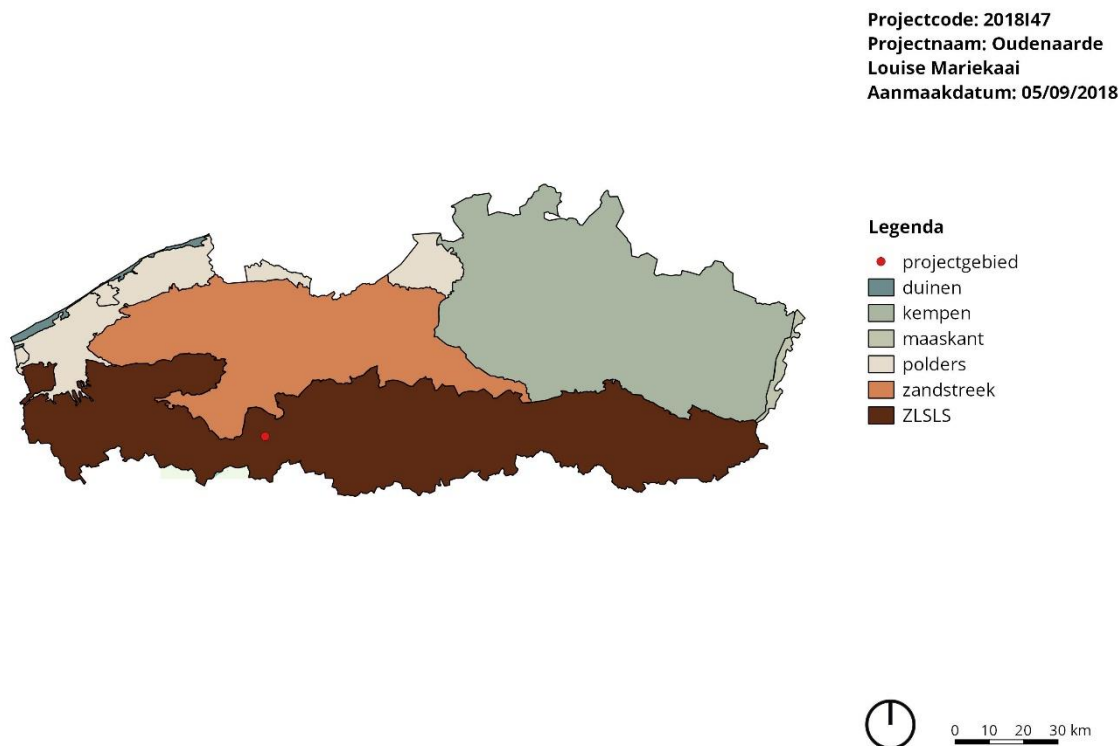
2.3. Assessment van het onderzochte gebied

2.3.1. Landschappelijke situering

2.3.1.1. Topografie, geomorfologie en hydrografie

Oudenaarde situeert zich in de Scheldevallei in het zogenaamde Pleistoceen riviervalleiendistrict. De Scheldevallei waarbinnen het projectgebied is gesitueerd, is gelegen in het zogenaamde Pleistoceen riviervalleiendistrict, i.e. de gebieden die geologisch/geomorfologisch geassocieerd kunnen worden met de Pleistocene vallei van de Vlaamse Vallei. Deze vallei werd tijdens de afwisseling van ijstijden en tussenijstijden in verschillende fasen uitgeschuurd en opnieuw gevuld. In de Weichsel-ijstijd volgde een nieuwe uitschuring van het bekken, dat in het Tardiglaciaal (na de laatste ijstijd) opnieuw volledig werd opgevuld door eolische dekzandafzettingen en door fluviatiele afzettingen, die door de smeltwaters werden aangevoerd en in de rivieren bezonken. Gaandeweg ontwikkelde zich veenvorming. De alluviale vlakten raakten verder opgevuld als gevolg van de stijgende

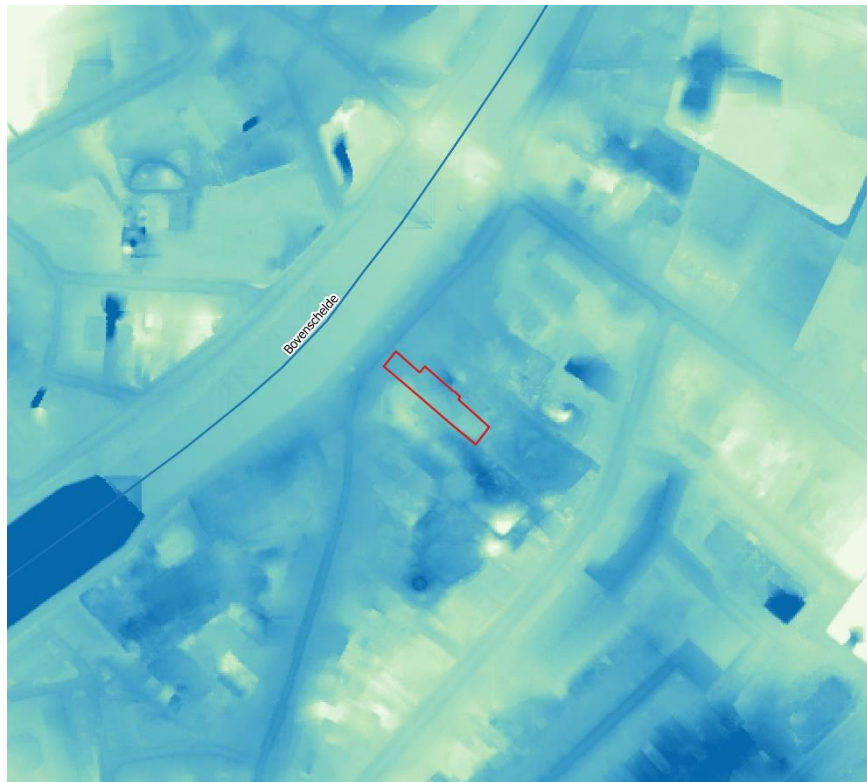
zeespiegel en later ook door de toenemende erosie na de prehistorische en historische ontbossingen. Doorheen deze afzettingen zou de huidige Schelde tijdens het Holocene opnieuw haar weg zoeken. Momenteel is de geul van de Vlaamse Vallei niet meer zichtbaar in het landschap. Het landschap vandaag kenmerkt zich door een vrij vlakke tot licht golvende topografie met lokaal microreliëf van dekzandruggen, heuvels, ruggen, kouters en lage beekdepressies. Zowat overal komt een permanente grondwatertafel voor. Een fijn vertakte hydrografie geënt op de Schelde is aanwezig, die veelal door menselijk ingrijpen sterk werd gewijzigd door loopwijzigingen en afgesneden meanders voor. (Fig. 13) (Jacobs et al. 1999).



Figuur 21 projectgebied gesitueerd ten opzichte van Vlaanderen

Het projectgebied situeert zich in een sterk geurbaniseerd kader in het hart van de (middeleeuwse) stadskern van Oudenaarde. De terreinen bevinden zich in het alluvium van de Holocene Schelde aan de buitenzijde van een ruime meander die vorm gaf aan het middeleeuwse stratenpatroon van de stad (zie infra). De oorspronkelijke topografie in de omgeving van het projectgebied is getekend door de ingrijpende antropogene invloed die te verwachten is in een urbane context.

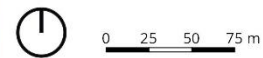
Met hoogten van 11,8 tot 12,2 m TAW is het terrein nagenoeg vlak (Figuur 15).



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

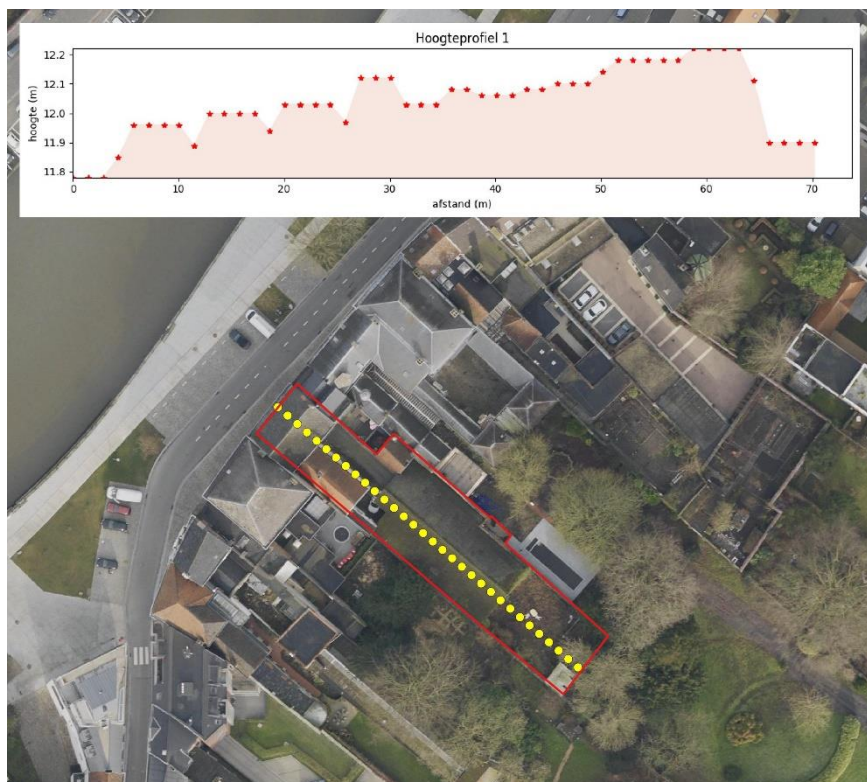
Legenda

- projectgebied
- DHMVIIDTMRAS1m_k29
- 11.08
- 11.62
- 12.16
- 12.71
- 13.25
- Hydrografie



#GOEDINERFGOED

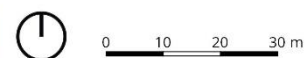
Figuur 22 het projectgebied op het DTM-Vlaanderen (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

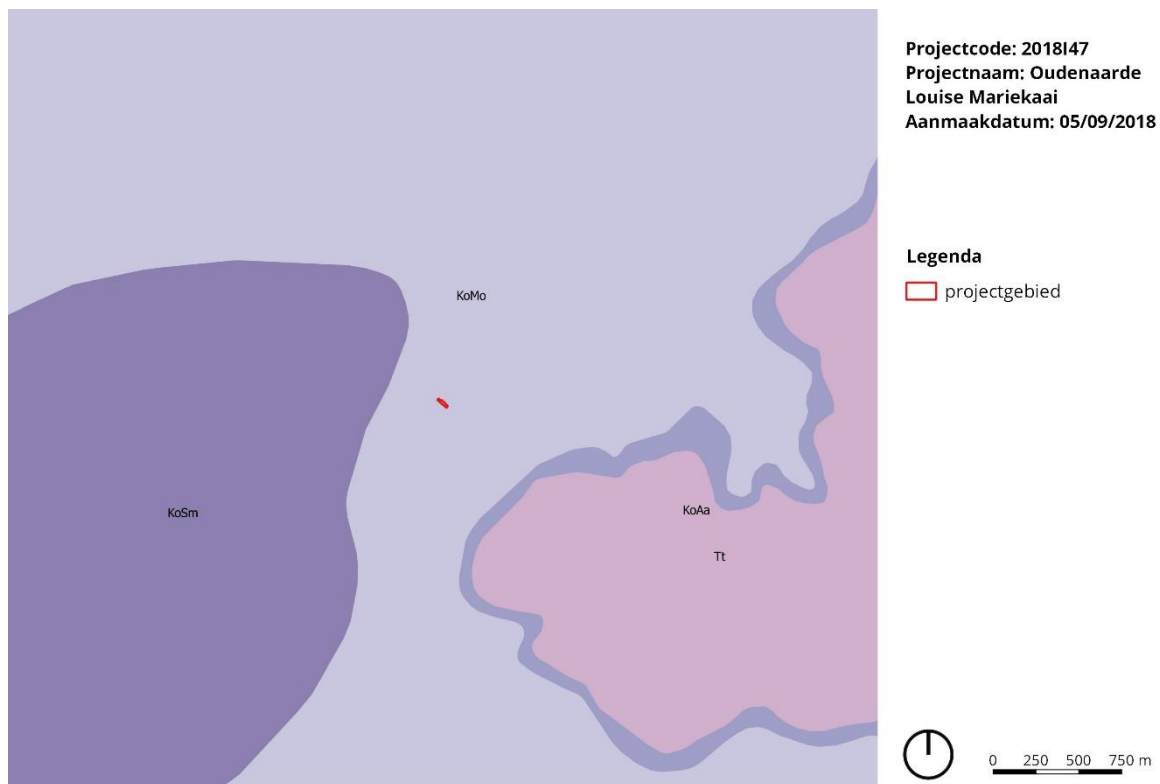
Legenda

- projectgebied
- Hoogteprofiel

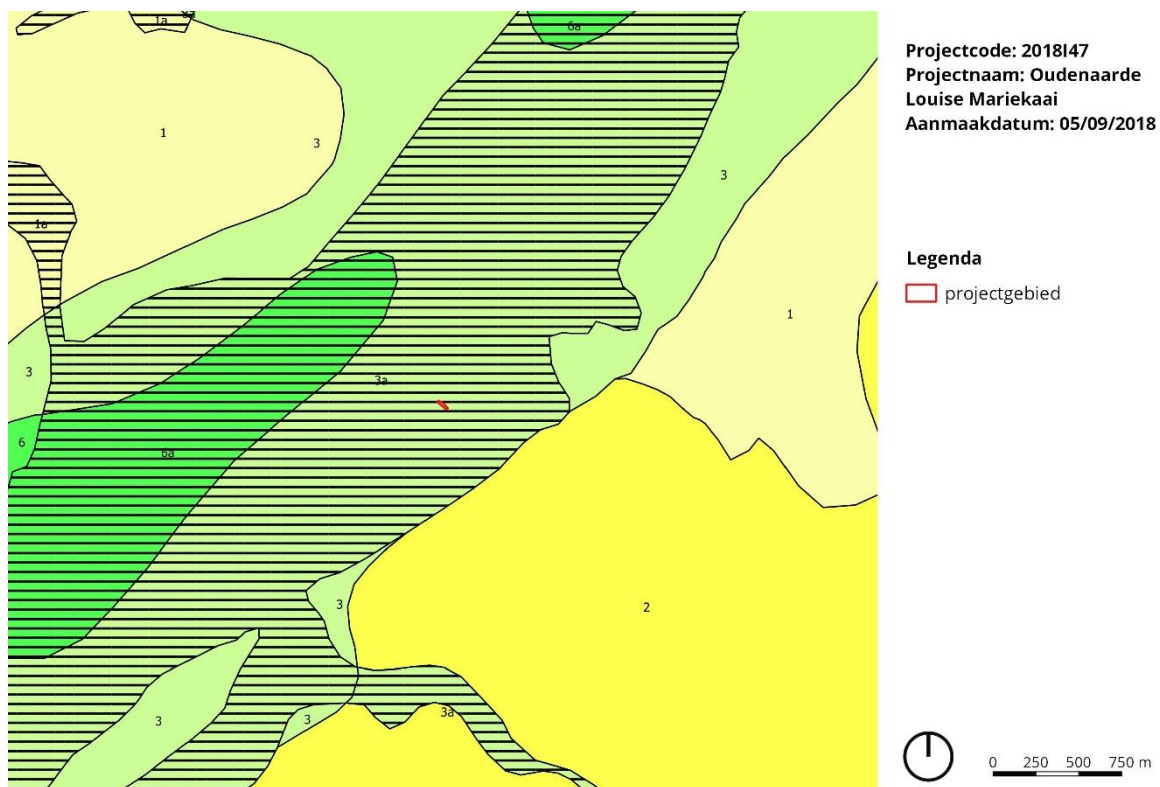


#GOEDINERFGOED

Figuur 23 het projectgebied op de orthofoto met aanduiding van het hoogteprofiel (Oost-West)



Figuur 24 het projectgebied aangeduid op de tertiair geologische kaart (© DOV)



Figuur 25 het projectgebied aangeduid op de quartair geologische kaart (© DOV)

#GOEDINERFGEED

#GOEDINERFGEED

2.3.1.2. Geologie

Op schaal van de geologie valt het studiegebied binnen de Tertiaire Formatie van Kortrijk (Onder Eoceen – Tertiair) en meer bepaald het Lid van Moen ((Figuur 16). Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen meer siltig of zandig (ondieper afzettingmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingmilieu).

Het Lid van Moen werd afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting. (Jacobs et al. 1999).

Op het tertiair rust het quartair pakket en dat wordt in het projectgebied (Figuur 17) gekenmerkt door fluviatiel afzettingspakket uit het Holoceen of mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan) (FH) dat rust op een eolische afzettingingspakket uit het weischeliaan of mogelijk nog het Vroeg-Holoceen (ELPw). Deze zandige afzettingen rusten voornamelijk op hellingsafzettingen (HQ) en rivier- en beekafzettingen uit het Weischeliaan (FLPw) (Bogemans 2007).

2.3.1.2. Bodemtype

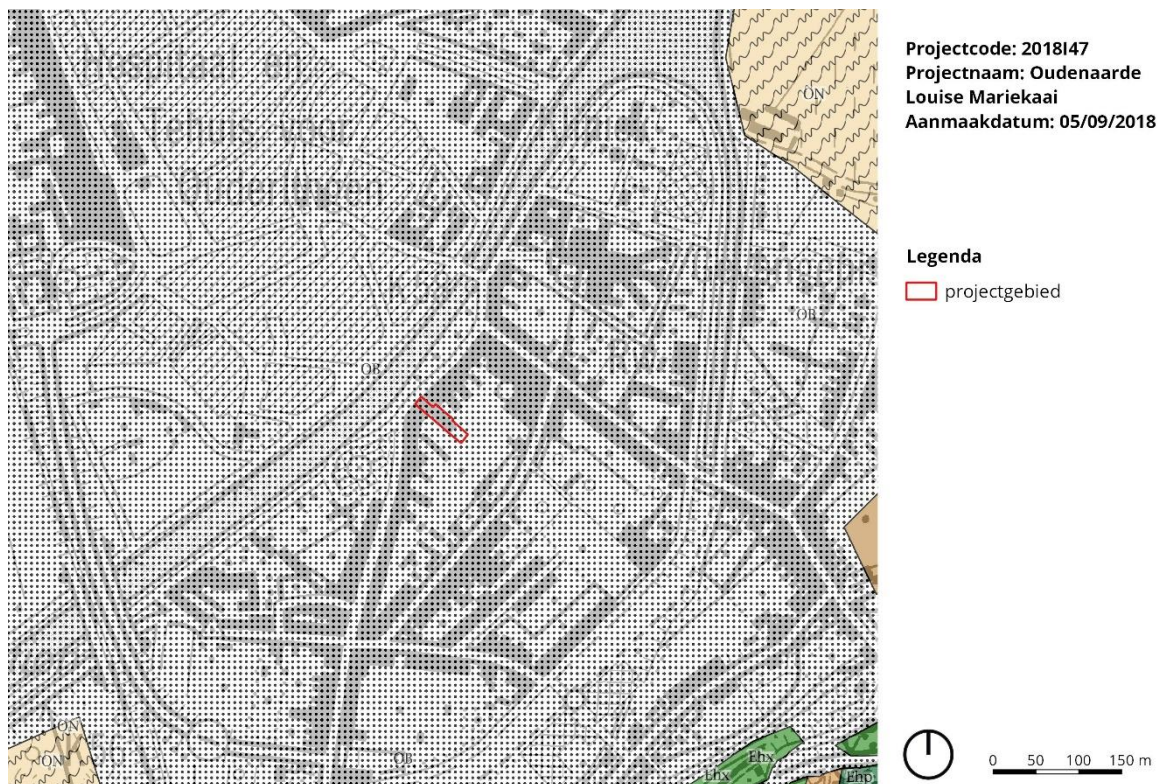
Op de bodemkaart staat het projectgebied gekarteerd als bebouwde zone (OB). Men mag er van uit gaan dat hier het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden) is. (Figuur 18) (Van Ranst en Sys 2000).

2.3.1.3. Bodemerosie

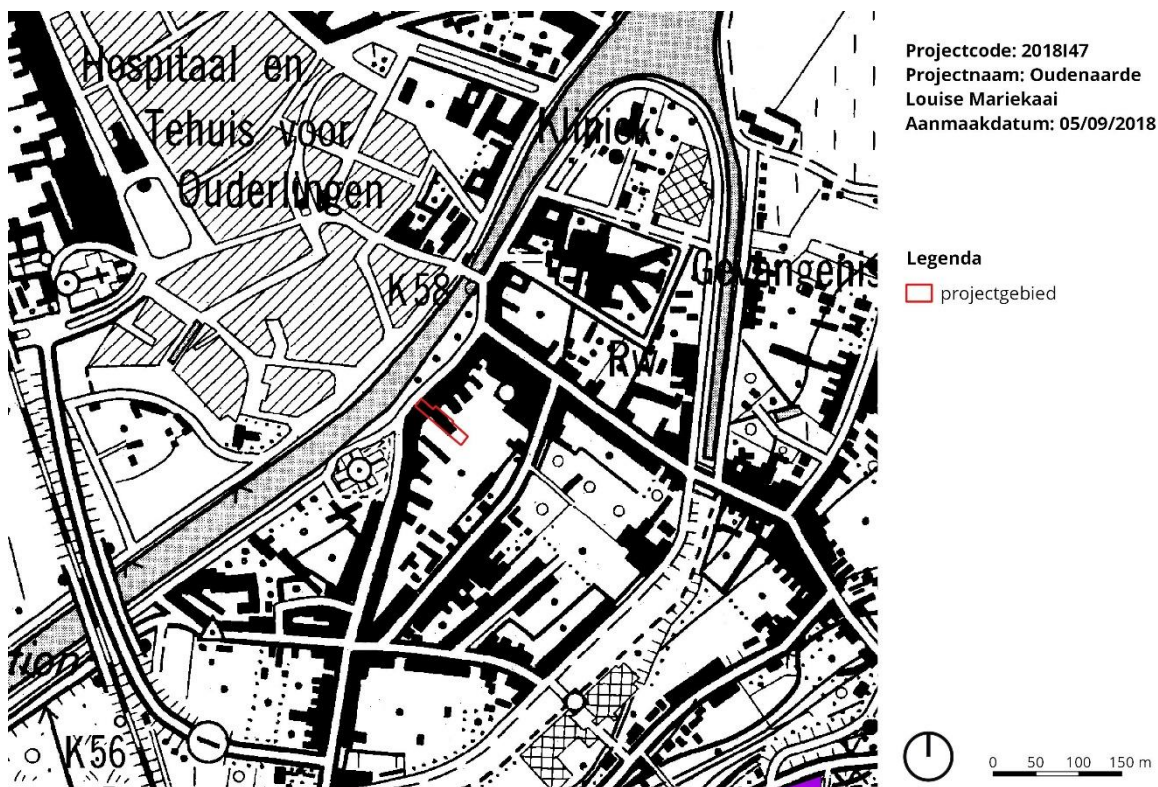
Het projectgebied ligt in urbaan gebied en is niet gekarteerd op de bodemerosiekaart (Figuur 19).

2.3.1.4. Bodemgebruik

Op de bodembekdekkingskaart staat het projectgebied gekarteerd als verhard en bebouwd terrein met gras en struiken (Figuur 20).



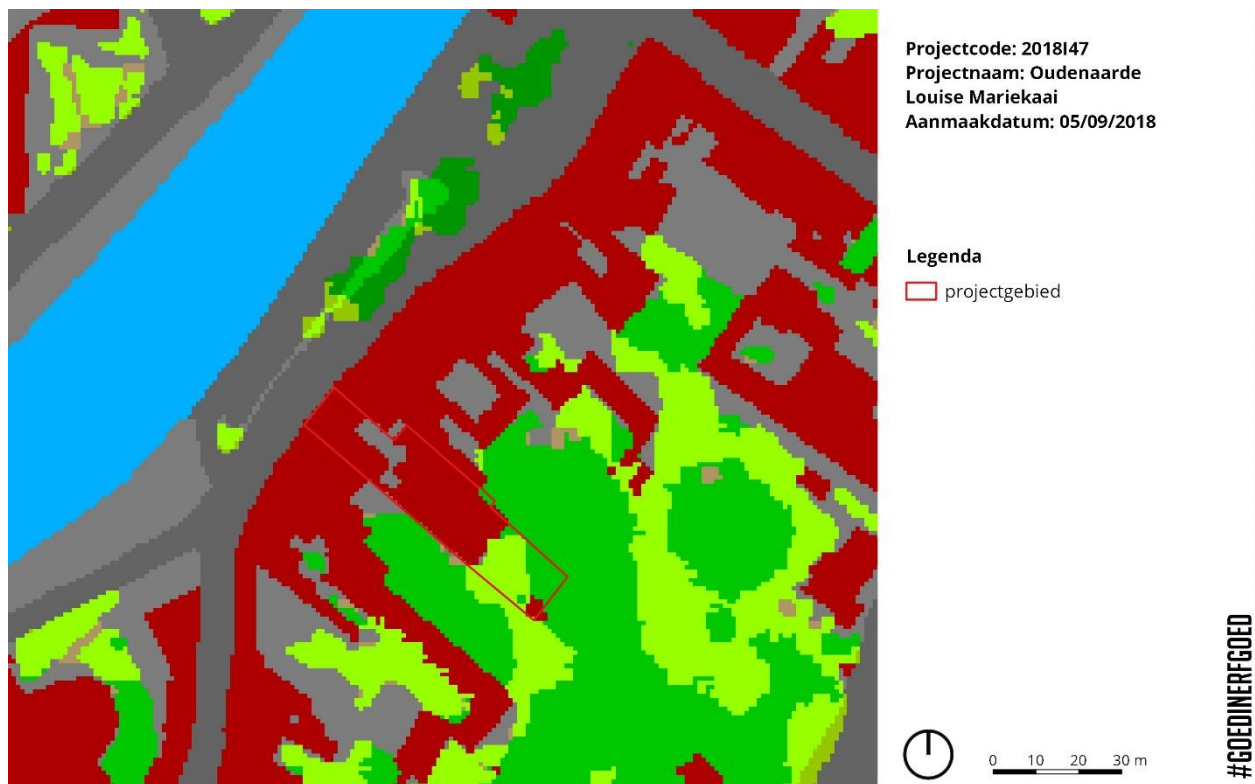
Figuur 26 de bodemtypenkaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV)



Figuur 27 de bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)

#GOEDINERFGEED

#GOEDINERFGEED



Figuur 28 de bodembedekkingkaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV)

2.3.2 Historisch-cartografische situering

Oudenaarde zou ontstaan zijn na de teloorgang rond 1050 van de vroeg-middeleeuwse portus van Ename als een nieuwe nederzetting stroomopwaarts aan de Schelde (Agentschap Onroerend Erfgoed 2017).

Het middeleeuwse stratenpatroon – zoals gekend van het 16^{de} eeuwse stadsplan door Jacob van Deventer – zit nog voor een groot deel vervat in de huidige plattegrond (Vannieuwenhuyze 2012). Als voornaamste relictten gelden de twee urbane ontwikkelingskernen van Pamele en Oudenaarde, de opéénvolgende stadswallen en de verschillende natuurlijke en gegraven armen van de Schelde (Berings 1989). Geprangd tussen beide kernen, binnen een afgesneden Scheldemeander, bevond zich de burcht van de heren van Oudenaarde die in 1064 wordt vermeld als de *turris aldenardensis* (Callebaut e.a. 2012) en in de 13^{de} eeuw omgebouwd tot volwaardige stenen burcht (Callebaut e.a. 1986).



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

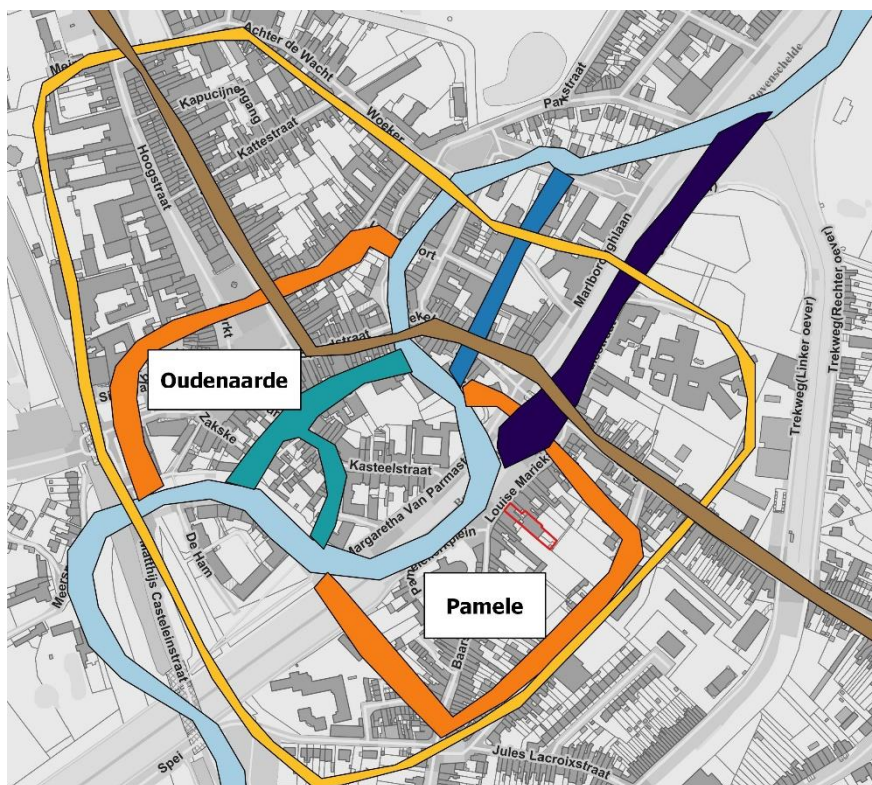
Legenda

projectgebied



#GOEDINERGOED

Figuur 29 de kaart van Jacob van Deventer op het huidige kadaster (ca. 1550) (© cartesius)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

projectgebied
 Natuurlijke Schelde
 Burgschelde 10de-11de eeuw
 Grachtschelde 1117
 Spei en Schelde 1155
 Stadsomwalling 12de eeuw
 Stadsomwalling 13de eeuw
 weg



#GOEDINERGOED

Figuur 30 de voornaamste stedelijke relikten van de Deventerkaart op het hedendaags kadaster (© Geopunt)

Ten noordwesten van de burcht ontwikkelde zich de nederzetting Oudenaarde die in 1150 een stadskeure ontving van Graaf Filips van de Elzas. De nederzetting werd aangeduid als de term oppidum een versterkte handelsnederzetting. Het tracé van de omwalling kan gesitueerd worden in de Einestraat, dwars over de Markt lopend via de Walburgastraat, om dan rondom de Walburgakerk zo weer aan te sluiten bij de Schelde (Callebaut e.a. 2012; Koch 1958).

Pamele – waar ook het projectgebied zich situeert- ontwikkelde zich recht tegenover de burcht als *novus burgus*, een handelsnederzetting bewoond door handelaars en ambachtslui, die al in de 12^{de} eeuw stadsrechten ontving (Berings 1989; De Vreese 1985; Hoebeke 1985). Op het plan van Jacob Van Deventer zijn nog de restanten van de 12^{de} -eeuwse stadsomwalling zichtbaar rond nederzettingsskern. Pamele behield tot in 1593 juridisch zijn eigen identiteit, hoewel het al in de 13^{de} eeuw binnen de Oudenaardse stadsomwalling kwam te liggen en in 1384 zijn rechtspraak verloor. Pamele kende van bij aanvang heel wat ambachtelijke activiteit. Onder meer in de nabijheid van het latere Huis de Lalaing zijn in de 13^{de} eeuw pannenbakkers en metaalbewerkers aan de slag, en in de 14^{de} eeuw is er een pottenbakkersatelier gevestigd (De Groote 1994; De Groote 2008). Vanaf de 13^{de} eeuw gaat ook de textielindustrie zich ontwikkelen in Pamele en Oudenaarde, waarbij de productie van laken tegen het midden van de 14^{de} eeuw meer dan de helft van de bevolking te werkstelde. Vanaf de 15de eeuw werd omgeschakeld naar de productie en verhandeling van tapijten, dat zijn hoogtepunt kende midden 16^{de} eeuw (Trio e.a. 2012).

De bloeiperiode te danken aan de opkomst van de textielindustrie leidde ook tot de uitbreiding van de Oudenaardse stadsversterkingen waarbij de grote markt werd aangelegd, nu Markt geheten. Uit de historische bronnen blijkt dat de aanleg van deze tweede stadsomwalling vóór 1279 gesitueerd moet worden, evenals die van de verbindingswegen van de Markt met de Beverepoort, de Hoog- en de Neerstraat (Callebaut e.a. 2012).

De Deventerkaart toont op de locatie van het projectgebied een bakstenen constructie - vermoedelijk een huis- gericht op de Schelde. Het achtererf staat ingekleurd als tuinzone. In het oosten wordt deze tuinzone begrensd door een gracht die een relict vormt van de 12^{de} eeuwse omwalling. Langs het projectgebied loopt een weg volgens het verloop van de huidige Louise Mariekaai. De weg vertakt ten zuidwesten van het projectgebied ter hoogte van de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Pamele die rond 1234 werd gebouwd. Ten noordwesten situeert zich een brug over de Schelde die Pamele verbond met de burchtsite en Oudenaarde.



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

□ projectgebied



Figuur 31 het projectgebied op de kaart van Villaretkaart (1745-1748) (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

□ projectgebied



Figuur 32 het projectgebied op de kaart van Ferraris (1771-1778) (©Geopunt)

#GOEDINERGOED

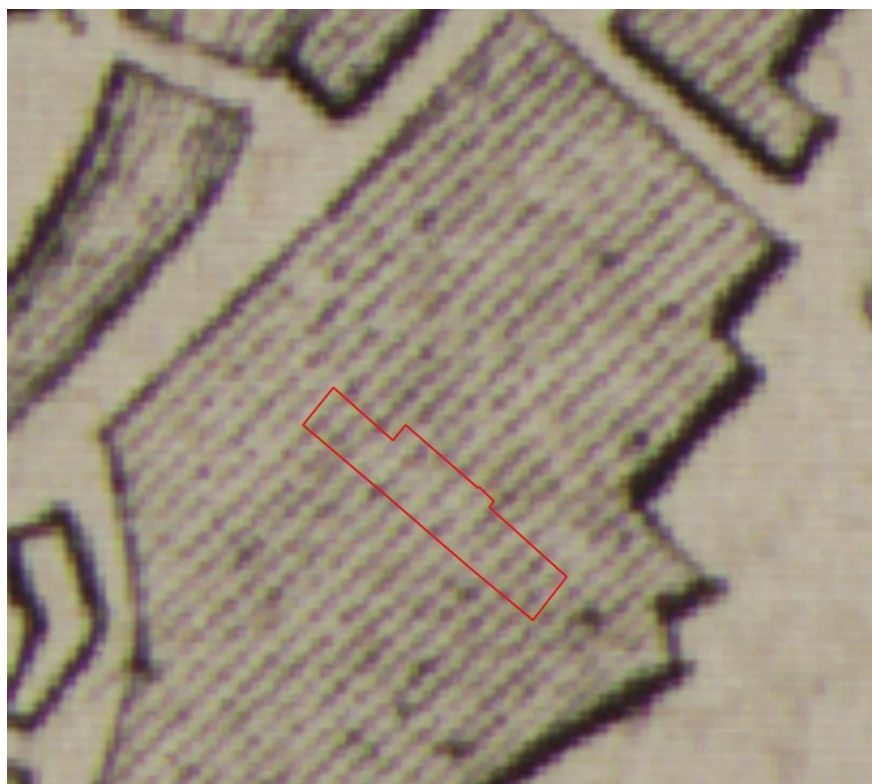
#GOEDINERGOED

Op de Villaretkaart (1745-1748) (Figuur 31) zien we ten zuidoosten van het projectgebied en de wijk Pamele een stadsomwalling met bastions. De eerste bastions rond Oudenaarde worden al aangelegd eind 16^{de} eeuw onder leiding van François de la Noüe. De 16^{de} eeuwse versterking worden tijdens de 17^{de} en 18^{de} eeuw nog verschillende keren vernieuwd en versterkt. Een belangrijke aanpassing gebeurt in 1670 wanneer maarschalk Vauban de opdracht kreeg van Lodewijk XIV om de versterkingen onder handen te nemen. Een laatste grote wijziging die de fortificaties ondergingen, gebeurde in de 18^{de} eeuw wanneer net buiten de stad werden twee forten met lunetten opgericht: fort Triolet en Fort aux Choux. In 1782 onder Jozef II van Oostenrijk worden de vesten grotendeels ontmanteld om na de nederlaag van Napoleon een laatste keer te worden heropgebouwd en uitgebreid (Agentschap Onroerend Erfgoed 2017).

Met betrekking tot het projectgebied biedt de kaart weinig detail. We zien een weinig gewijzigde situatie ten opzichte van de Deventerkaart. Langs de straatkant – gericht op de Schelde – situeert zich bebouwing met daarachter een tuinzone. Ook de Kabinetskaart van Ferraris (1771-1778) (Figuur 32) biedt een weinig veranderd beeld met bewoning langs de straatkant en een tuinzone daarachter.



Figuur 33 het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

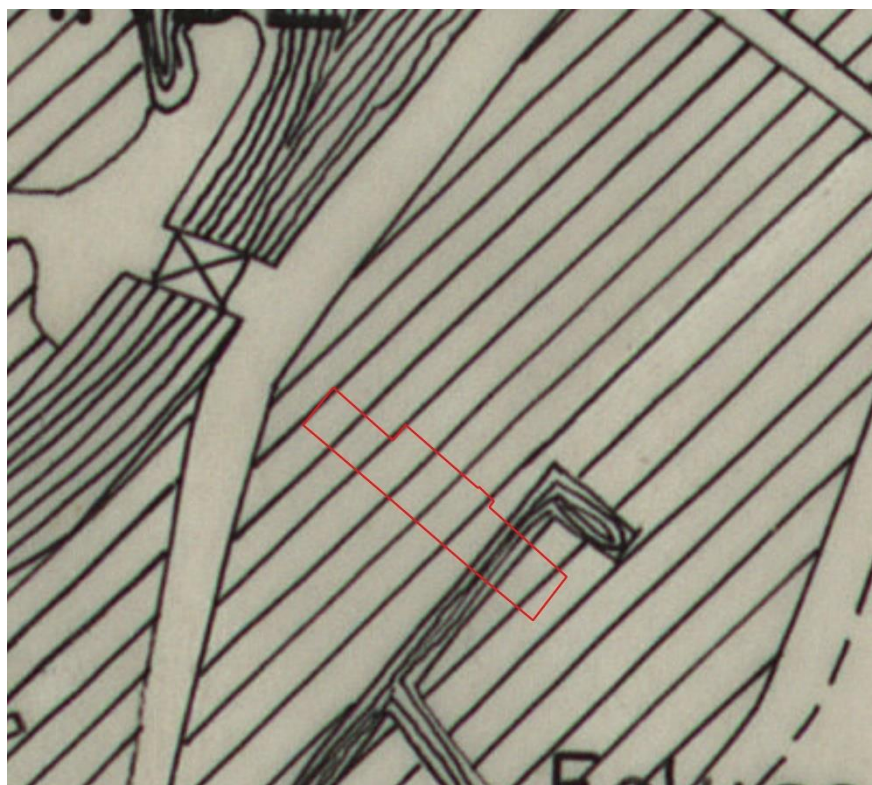
□ projectgebied



0 10 20 30 m

#GOEDINERFGEED

Figuur 34 het projectgebied op de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

□ projectgebied



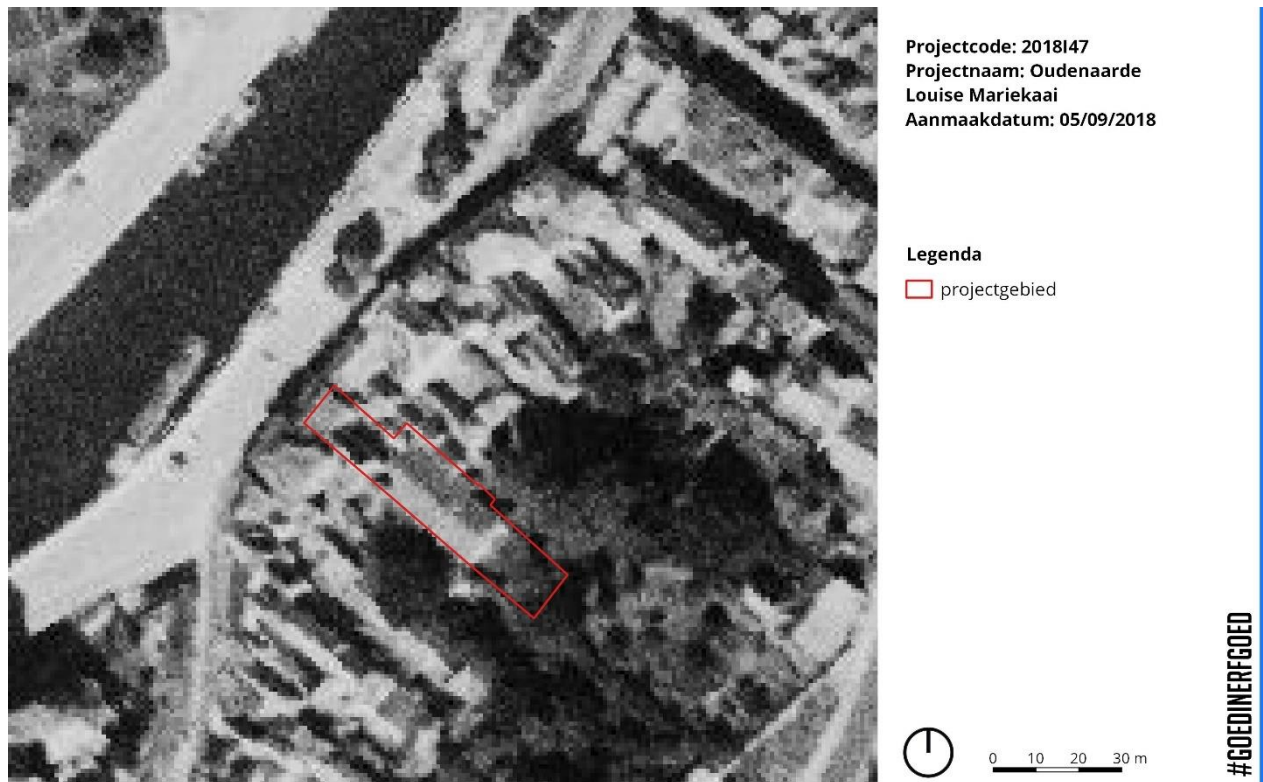
0 10 20 30 m

#GOEDINERFGEED

Figuur 35 het projectgebied op het Popp-kadaster (1842-1879) (©Geopunt)

De Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (Figuur 33), de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) (Figuur 34) en de Popp-kaart (1842-1879) (Figuur 35) geven een beeld van de 19^{de} eeuwse ontwikkeling in het projectgebied. De kaart Vandermaelen en de Popp-kaart bieden weinig detail. De Atlas der Buurtwegen toont ter hoogte van het projectgebied een huis met L-vormig plattegrond en inrijpoort. We kunnen hieruit opmaken dat de huidige woning met achterbouw al aanwezig was rond 1845. Op het achtererf, aan de zuidzijde van het perceel situeert zich een langwerpige constructies. Vermoedelijk gaat het om een achterhuis. De actuele loods is van recentere datum. Langs de zuidoostelijke zijde van het projectgebied bevindt zich ook nog een kleine constructie.

De opeenvolgende orthofoto's uit de periode 1971 (Fig. 36) , 1979-1990 (Fig. 37) en 2013-2015 (Fig. 38) tonen de verdere evolutie binnen het projectgebied tijdens de 20^{ste} eeuw. Op de foto uit 1971 is de loods al aanwezig en zijn de andere constructies op het achtererf verdwenen. De verdere fotoreeks toont weinig verandering inzake landgebruik en constructies.



Figuur 36 het projectgebied op een orthofoto uit 1971 (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

projectgebied



0 10 20 30 m

#GOEDINERGOED

Figuur 37 het projectgebied op een orthofoto uit de periode 1979-1990 (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

projectgebied



0 10 20 30 m

#GOEDINERGOED

Figuur 38 het projectgebied op een orthofoto uit de periode 2013m-2015 (©Geopunt)

2.3.3. Archeologische situering

De CAI vermeldt in een straal van +/- 300 m rond het projectgebied talrijke archeologische vindplaatsen.

Over de huidige Schelde, aan de kant van de nederzettingkern Oudenaarde, betreft het voornamelijk vondsten die in relatie kunnen gebracht worden met de burchtsite (ID 150730; 156568; 150725; 150733). Van de 13^{de} eeuwse stenen burcht van de Heren van Oudenaarde – ook gekend als 't Oud kasteel – werd de fundering van de zuidwesttoren aangesneden in relatie met de kasteelmuur en de gracht. Eerder werd ook al de noordoostelijk hoek van het kasteel onderzocht op funderingsniveau (oa. Callebaut 1984; Ameels 2006). Op de Ham werden sporen uit de Nieuwe Tijd aangetroffen: voornamelijk burgerlijke bewoningsporen maar ook muurresten van de oude vismijn (ID 150181) (Bonquet & Bot 2009).

Ook in en rond het oude Pamele werden een reeks archeologische waarnemingen gedaan. Een werfcontrole aan de Bergstraat (ID 156433) leverde een aantal middeleeuwse ophogingslagen en kuilen op. Langs de Louise Mariekaai in de omgeving van de brug over de Schelde werd in 2015 een kademuur en historische sluis archeologisch onderzocht (ID 215599, De Maeyer et al. 2015). Bij onderzoek op de binnenkoer van Huis Lalaing werden in totaal vier pottenbakkersovens aangetroffen en tal van sporen die in relatie kunnen gebracht worden met het pottenbakkersambacht (ID 50305, De Groote 1993 en figuur 41). De ovens vertellen over de proto-industriële activiteit in Pamele voor de opkomst van de textielnijverheid, met de aanwezigheid van pottenbakkers in de 13^{de} en 14^{de} eeuw.

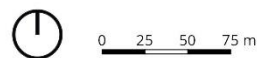
De abdij van Maagdendale (ID 163392), eveneens gelokaliseerd in de wijk Pamele, werd in het verleden ten dele onderzocht door archeologen en bouwhistorici. De ondergronds structuren die werden aangesneden betreffen ondermeer een vroegmoderne toegangsweg tot de abdij en de zijbeuk van de kerk van de abdij. Opmerkelijke vondst in de kerk was een vroeg-romeinse beugelfibula. Verder werd er informatie verzameld over de voornamelijk militaire occupatie van de gebouwen na opheffing met de vondst van militaria uit 19^{de}-20^{ste} eeuw (Lemay 1999; Rogge 2003; Coenaerts 2013; Vervoort en Walegran 2012). Heel recentelijk werd de Onze Lieve Vrouwekerk van Pamele archeologisch onderzocht met vondsten uit voornamelijk de volle en late middeleeuwen: verschillende vloerniveaus en muurmassieven uit Doornikse kalksteen te linken aan oudere kerkfasen, 13 menselijke begravingen en resten van een klokkenoven (Bradt 2018).



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

Legenda

- projectgebied
- CAI_type onderzoek
- Historisch cartografisch onderzoek
- Mechanische prospectie
- Metaaldetectie
- Onbepaald
- Opgraving
- Toevalsvondst
- Werfcontrole



#GOEDINERFGOED

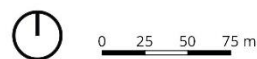
Figuur 39 CAI-data op de actueel orthofo met aanduiding van het type onderzoek (©Geopunt)



Projectcode: 2018147
 Projectnaam: Oudenaarde
 Louise Mariekaai
 Aanmaakdatum: 05/09/2018

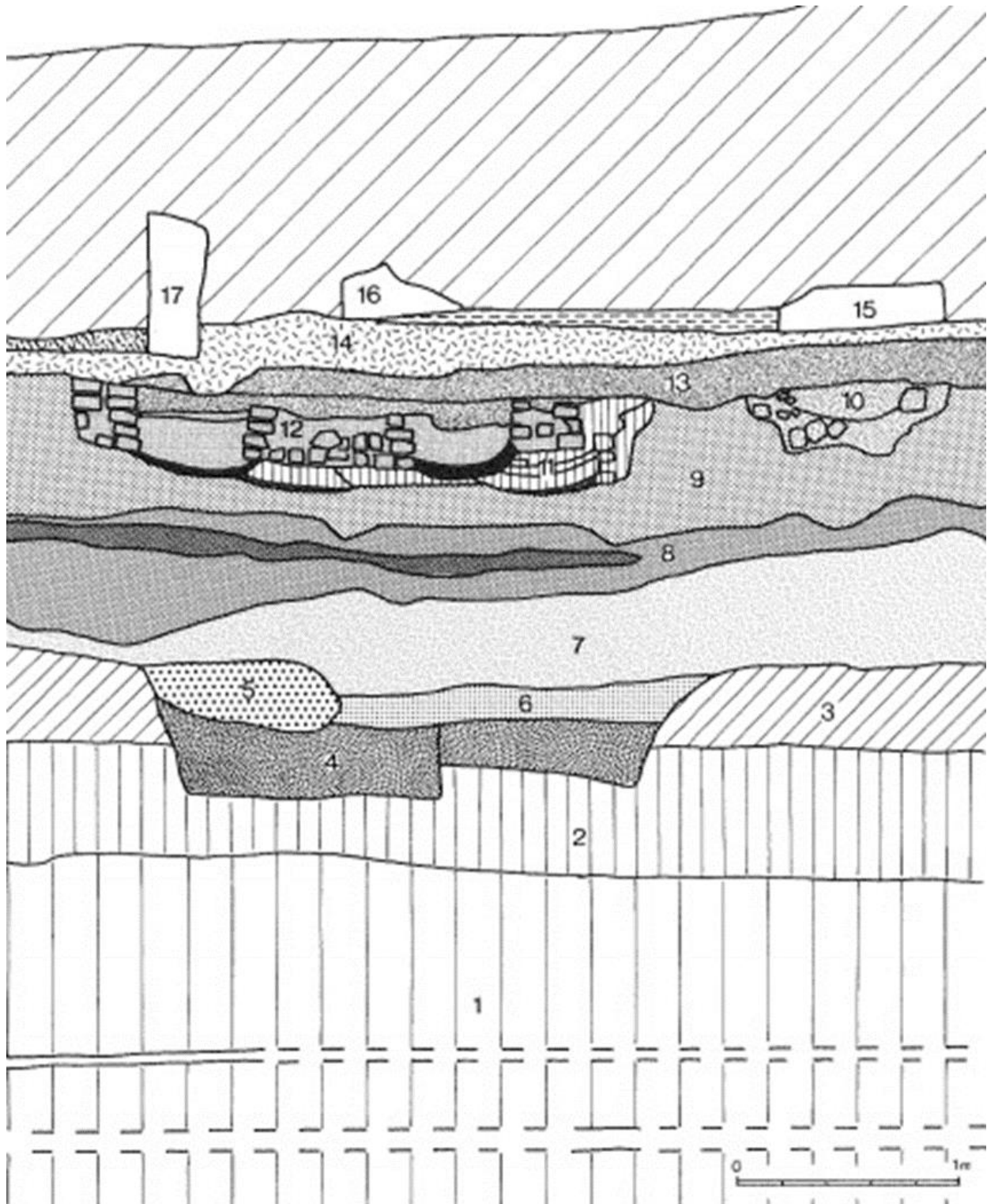
Legenda

- projectgebied
- CAI_datering
- Metaaltijden
- Middeleeuwen
- Nieuwe Tijd
- Nieuwste Tijd
- Onbepaald
- Romeinse Tijd
- Steentijd



#GOEDINERFGOED

Figuur 40 CAI-data op het hedendaags kadaster volgens datering (©Geopunt)



Figuur 41 stratigrafische opbouw binnenplaats Huis Lalaing: 1-2. Alluviaal pakket ; 4. mestkuilen 13^{de} eeuw; 5. Kalkstortlagen; 8. Pakket met smeltoventjes en ijzerslakken; 9. 14^{de} eeuwse ophoging +/- 50cm; 10-12. Pottenbakkersovens 14^{de} eeuw; 13. Pottenbakkersafval na opgave ovens vermoedelijk 14^{de} eeuw; 15-17. Laatmiddeleeuws huis (De Groote 2003).

2.3.4. Datering en archeologische verwachting

Het projectgebied situeert in het historisch stadcentrum van Oudenaarde meer bepaald in de wijk Pamele 1 één van de tweede ontstaanskernen van de stad. Deze stad binnen de stad werd gesticht recht tegenover de burcht als *novus burgus*, een handelsnederzetting bewoond door handelaars en ambachtslui. In de 12^{de} eeuw werden de stadsrechten ontvangen en vanaf de 13^{de} eeuw ontwikkelde de wijk zich tot ambachtelijk centrum. In een straal van +/- 300 m rond het projectgebied werden er talrijke vindplaatsen geregistreerd in de CAI (Zie fig. 39-40) die in relatie kunnen gebracht worden met de burgerlijke, artisanale en militaire geschiedenis van de stadswijk.

Vondsten zijn dan ook te verwachten uit de ontstaansperiode van Oudenaarde en Pamele in de 11^{de} eeuw en de latere ontwikkeling van de wijk tijdens de middeleeuwen, Vroegmoderne Tijd en Moderne Tijd. Bovendien zijn vondsten uit de pre-stedelijke periode niet uit te sluiten.

3. Synthese

Deze synthese brengt de resultaten uit het landschappelijke, archeologische en historisch-cartografisch assessment in confrontatie met de geplande werken. De beschikbare bronnen leveren voldoende informatie om de vooropgestelde onderzoeksvragen te beantwoorden:

- *Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?*

Hoog. Het projectgebied situeert in het historisch stadcentrum van Oudenaarde meer bepaald in de wijk Pamele één van de tweede ontstaanskernen van de stad. In de 12^{de} eeuw werden de stadsrechten ontvangen en vanaf de 13^{de} eeuw ontwikkelde de wijk zich tot ambachtelijk centrum. Vondsten zijn dan ook te verwachten uit de ontstaansperiode van Oudenaarde en Pamele in de 11^{de} eeuw en de latere ontwikkeling van de wijk tijdens de middeleeuwen, Vroegmoderne Tijd en Moderne Tijd. Bovendien zijn vondsten uit de pre-stedelijke periode niet uit te sluiten.

- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites binnen de grenzen van het projectgebied?*

Ja. De situering in de kern van één van de ontwikkelingskernen van de stad Oudenaarde doet menselijke occupatie vermoeden van ten minste de 11^{de} eeuw. Al op het vroegste kaartmateriaal (Deventerkaart ca. 16^{de} eeuw) zijn er constructies zichtbaar op de terreinen. Mogelijk gaat het om bewoning, maar er moet ook rekening gehouden worden met resten van artisanale activiteit.

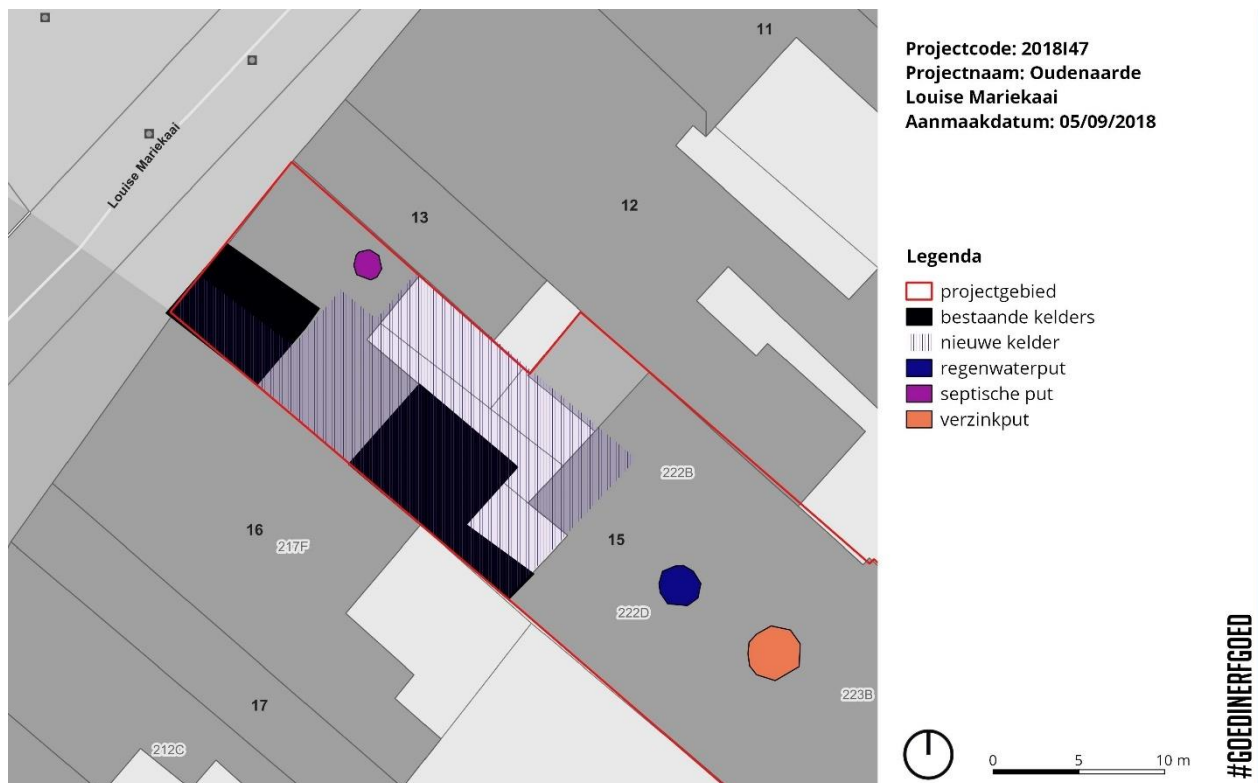
- *Wat is de bewaringstoestand van bodem en eventuele site(s) in het projectgebied?*

De bewaringstoestand van de bodem is goed maar er moet rekening gehouden worden met verstoring eigen aan antropogene invloed in een urbane context en eventuele bouwactiviteit de laatste twee eeuwen. Om de bewaringstoestand ten gronde te evalueren is bijkomend vooronderzoek met ingreep op de bodem vereist.

- *Welke impact hebben de geplande werken op het eventuele archeologisch erfgoed?*

De impact is groot. De geplande werken met de meeste impact situeren zich ter hoogte van het huis en de achterbouw. Het ontwerp hier voorziet een kelderruimte van +/- 225 m². Ongeveer 80 m² valt samen met reeds aanwezige kelders. Netto betekent dit een bijkomende afgraving van +/- 145 m² tot op een diepte van +/- 3,5 m (kelderdiepte +/- 3,1 m onder maaiveld + 30 cm funderingsplaat + 10 cm buffer).

Als bijkomende impact op de bodem dient de aanleg van een regenwaterput (10000l), verzinkput (15000l) en een septische put (2000l) worden vermeld. De eerste twee worden ingepland in de tuinzone achter de nieuwbouw, de septische put wordt aangelegd in de poortdoorgang.



Figuur 42 voornaamste historische verstoring en geplande werken met de meeste impact op het hedendaags kadaster (©Geopunt)

De impact ter hoogte van de loods is klein en beperkt zich tot de afbraak van een aantal tussenmuren en de aanleg van grasdallen.

- *Biedt het projectgebied een potentieel op kennisvermeerdering?*

Ja. Het projectgebied heeft een hoog archeologisch potentieel en de bewaartoestand is mogelijk goed. Daartegenover staan de geplande werken met een grote impact op de bodem. De spreiding van de geplande werken biedt de mogelijkheid om tot de nodige ruimtelijk inzichten te komen die tot kennisvermeerdering kunnen leiden.

- *Wat is het kader waarin dit kennispotentieel kan of moet geëxploiteerd worden?*

De archeologienota op basis van bureauonderzoek wordt beschouwd als volledig. De bestaande archeologische en historische bronnen leveren informatie om aan te tonen dat het potentieel tot kennisvermeerdering hoog moet worden ingeschat. Bijkomend vooronderzoek met ingreep op de bodem is noodzakelijk om dit potentieel terdege in te schatten. Verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefputten lijkt in deze aangewezen en ook kosten-baten te verantwoorden.

Samenvatting van het onderzoek

BVBA Fisco Property Invest plant een uitbreiding en verbouwing van een bestaande woning en loods langs de Louise Mariekaai 15 te Oudenaarde op de percelen gekend bij het kadaster onder de nummers Oudenaarde, Afdeling 1, Sectie C , nr. 222B - 222D - 223B. De totale oppervlakte van de betrokken percelen betreft 975,796 m² (>300m²) waarvan meer dan 100m² wordt geroerd door de geplande werken met ingreep op de bodem. Gezien het projectgebied zich in de archeologische zone 'historische stadskern Oudenaarde' bevindt, is de opmaak van een archeologienota dan ook verplicht.

Het archeologisch potentieel van het projectgebied wordt ingeschat als hoog. Het projectgebied situeert in het historisch stadcentrum van Oudenaarde meer bepaald in de wijk Pamele één van de tweede ontstaanskernen van de stad. In de 12de eeuw werden de stadsrechten ontvangen en vanaf de 13de eeuw ontwikkelde de wijk zich tot ambachtelijk centrum. Vondsten zijn dan ook te verwachten uit de ontstaansperiode van Oudenaarde en Pamele in de 11de eeuw en de latere ontwikkeling van de wijk tijdens de middeleeuwen, Vroegmoderne Tijd en Moderne Tijd. Bovendien zijn vondsten uit de pre-stedelijke periode niet uit te sluiten.

De bewaringstoestand van de bodem is mogelijk goed. Daartegenover staat dat de impact van de geplande werken groot is. De spreiding van de geplande werken biedt bovendien de

mogelijkheid om tot de nodige ruimtelijk inzichten te komen die tot kennisvermeerdering kunnen leiden. Verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefputten lijkt in deze aangewezen en ook kosten-baten te verantwoorden.

Bibliografie

Literatuur

Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Historische stadskern van Oudenaarde [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140026> (geraadpleegd op 13 september 2018).

Ameels, V. 2006, Onderzoek naar het middeleeuwse kasteel van Pamele/Oudenaarde (O. VI.), *Archaeologia Mediaevalis Kroniek* 29, 1-2.

Berings G. 1989: Landschap, geschiedenis en archeologie in het Oudenaardse, Oudenaarde.

Bogemans F. 2007, Quartairgeologische Kaart van België, Vlaams Gewest, Verklarende tekst bij het Kaartblad 29-34 Kortrijk (1/50.000), in opdracht van Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBA Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

Boncquet, T. & Bot, B. 2009, Oudenaarde - De Ham - Jan Zonder Vreeslaan Archeologisch vooronderzoek van 21 april tot 11 mei 2009 (onuitgegeven rapport, Wyckaert bouwonderneming).

Bradt T. 2018: Archeologisch onderzoek in de Pamelekerk te Oudenaarde (O-VI.), *Archaeologia Mediaevalis Kroniek* 41, 37-40.

Callebaut D. 1984, Oudenaarde: burcht van de Heren van Pamele, in: *Archeologie*, 1984/2, p 141-142.

Callebaut D., De Groote K. & Ameels V. 2012: Het ontstaan van de stad: een moeizaam verhaal. In: Trio P., Castelain R., Van Kerkhoven G. & De Smet M (red.), *Tijd voor Oudenaarde*, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, 17-32

Callebaut D., Van Der Plaetsen P. & Decock W. 1986, De Borch van Oudenaarde, *Archaeologia Belgica*, nieuwe reeks 1-2, 103-108.

Coenaerts J. 2013: Het poortgebouw van de abdij van Maagdendale te Oudenaarde: van toegangsweg tot soldatenwoning (Archeo-rapport 39).

De Groote K. 1993, De middeleeuwse ambachtelijke wijk van Pamele (stad Oudenaarde, Oost-Vlaanderen). Het onderzoek in het Huis de Lalaing 1. De pottenbakkersovens, in: Archeologie in Vlaanderen III, pp. 359-399.

De Groote K. 1994, De middeleeuwse ambachtelijke wijk van Pamele (stad Oudenaarde, O.-VI.). Het onderzoek in het Huis de Lalaing. 1. De pottenbakkersovens, Archeologie in Vlaanderen III-1993, 359-399.

De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, twee delen, Brussel.

De Vreese K. 1985, Le Veil Rentier (1275), weerspiegeling van het sociale, economische en culturele verleden in de streek van Zuid-Oost-Vlaanderen, in: Gedenkboek 750 jaar Pamelekerk Oudenaarde 1235-1985, Oudenaarde, 87-102.

De Maeyer W., Van Cauwenbergh S., Taelman E. Cherreté B. 2015, Oudenaarde Louise Mariekaai en J.J. Raepsaetplein. Archeologisch onderzoek (Solva Archeologie Rapport 31).

Hoebeke M. 1985, De stichting van de parochie Pamele, in: Gedenkboek 750 jaar Pamelekerk Oudenaarde 1235-1985, Oudenaarde, 25-40.

Jacobs P., Marechal R., De Ceukelaire M., De Breuck W. E. en De Moor G. 1999, Toelichting bij de geologische kaart van België. Vlaams gewest. Kaartblad 29-34 Kortrijk (Schaal1: 50 000), in opdracht van Ministerie Vlaamse Gemeenschap, Departement EWBA Administratie Economie, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie.

Koch A.C.F. 1958, Het land tussen Schelde en Dender voor de inlijving bij Vlaanderen (met een opmerking over het ontstaan van Oudenaarde), Handelingen van de Geschied- en Oudheidkundige Kring van Oudenaarde XI, 57-73.

Lemay N. 1999, Opgravingen in de voormalige abdij Maagdendale (Oudenaarde) (O.-VI.), in: Archaeologia Mediaevalis Kroniek 22, pp. 71.

Rogge M., 1985. Een Gallo-Romeinse beugelfibula uit Pamele-Oudenaarde. Overdruk uit: Gedenkboek 750 jaar Pamelekerk, Oudenaarde.

Trio P., Castelain R., Van Kerkhoven G. & De Smet M. (red.), Tijd voor Oudenaarde, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen, Oudenaarde.

Vannieuwenhuyze B. 2012, De structuur van de stad volgens de zestiende-eeuwse cartograaf Jacob van Deventer. In: Trio P., Castelain R., Van Kerkhoven G. & De Smet M. (red.), Tijd voor Oudenaarde, Museum Oudenaarde en de Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, 166-173.

Van Ranst E. & Sys C. 2000, Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart (Schaal 1:20 00), Gent.

Vervoort R., Walegran K. 2012: Bouwhistorisch onderzoek van soldatenwoningen te Maagdendale, Oudenaarde (Archeo rapport 16).

Historisch kaartmateriaal

Deventer J. 1559, Atlas des villes des Pays-Bas, (geraadpleegd op 05/09/2018 via www.cartesius.be).

Ferraris J. J. F. 1771-1778, Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden, Koninklijke Bibliotheek van België (geraadpleegd op 05/09/2018 via www.geopunt.be)

Popp P. C. 1842-1879, Atlas cadastral parcellaire de la Belgique, Koninklijke Bibliotheek van België (geraadpleegd op 05/09/2018 via www.geopunt.be)

S.N. 1843-1845, Atlas der Buurtwegen (geraadpleegd op 05/09/2018 via www.geopunt.be)

Vandermaelen P. 1846-1854, Atlas cadastral du Royaume de Belgique (geraadpleegd op 05/09/2018 via www.geopunt.be)

Lijst van figuren

Figuur 1 het onderzoeksgebied voorgesteld op de topografische kaart (© NGI)	6
Figuur 2 het projectgebied voorgesteld op het hedendaags kadaster (© geopunt)	6
Figuur 3 het projectgebied op de orthofoto met de archeologische voorkennis (© geopunt)	7
Figuur 4 het projectgebied op het hedendaagse kadaster met beschermd en vastgesteld bouwkundig erfgoed (© geopunt).....	7
Figuur 5 projectgebied vanaf de overkant van de Schelde	10
Figuur 6 projectgebied vanaf de Louise Mariekaai.....	10
Figuur 7 bestaande toestand: poortdoorgang.....	11
Figuur 8 bestaande toestand: poortdoorgang, achtergevel huis en zijgevel achterbouw	11
Figuur 9 bestaande toestand zijgevel achterbouw.....	12
Figuur 10 bestaande toestand: toegang tot de loods	13
Figuur 11 bestaande toestand: loods ingericht als parkeergarage.....	13
Figuur 12 inplantingsplan bestaande toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	16
Figuur 13 inplantingsplan nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	17
Figuur 14 bestaande toestand achtergevel (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	18
Figuur 15 snede en zijgevel bestaande toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	19
Figuur 16 inplantingsplan nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	20
Figuur 17 ontwerpplan niveau -1 nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	21
Figuur 18 ontwerpplan niveau 0 nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	22
Figuur 19 doorsnede nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	23
Figuur 20 zijgevel nieuwe toestand (© OO_BURO ARCHITECTUUR . INTERIEUR . OMGEVING)	23
Figuur 21 projectgebied gesitueerd ten opzichte van Vlaanderen	27
Figuur 22 het projectgebied op het DTM-Vlaanderen (©Geopunt).....	28
Figuur 23 het projectgebied op de orthofoto met aanduiding van het hoogteprofiel (Oost- West).....	28
Figuur 24 het projectgebied aangeduid op de tertiair geologische kaart (© DOV)	29

Figuur 25 het projectgebied aangeduid op de quartair geologische kaart (© DOV)	29
Figuur 26 de bodemtypenkaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	31
Figuur 27 de bodemerosiekaart met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt)	31
Figuur 28 de bodembedekkingkaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV)	32
Figuur 29 de kaart van Jacob van Deventer op het huidig kadaster (ca. 1550) (© cartesius).33	
Figuur 30 de voornaamste stedelijke relictten van de Deventerkaart op het hedendaags kadaster (© Geopunt)	33
Figuur 31 het projectgebied op de kaart van Villaretkaart (1745-1748) (©Geopunt).....	35
Figuur 32 het projectgebied op de kaart van Ferraris (1771-1778) (©Geopunt).....	35
Figuur 33 het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (1843-1845) (©Geopunt)	36
Figuur 34 het projectgebied op de topografische kaart Vandermaelen (1846-1854) (©Geopunt).....	37
Figuur 35 het projectgebied op het Popp-kadaster (1842-1879) (©Geopunt).....	37
Figuur 36 het projectgebied op een orthofoto uit 1971 (©Geopunt)	38
Figuur 37 het projectgebied op een orthofoto uit de periode 1979-1990 (©Geopunt).....	39
Figuur 38 het projectgebied op een orthofoto uit de periode 2013m-2015 (©Geopunt)	39
Figuur 39 CAI-data op de actueel orthofo met aanduiding van het type onderzoek (©Geopunt)	41
Figuur 40 CAI-data op het hedendaags kadaster volgens datering (©Geopunt).....	41
Figuur 41 stratigrafische opbouw binnenplaats Huis Lalaing: 1-2. Alluviaal pakket; 2. ((De Groote 2003); 4. mestkuilen 13 ^{de} eeuw; 5. Kalkstortlagen; 8. Pakket met smeltoventjes en ijzerslakken; 9. 14 ^{de} eeuwse ophoging +/- 50cm; 10-12. Pottenbakkersovens 14 ^{de} eeuw; 13. Pottenbakkersafval na opgave ovens vermoedelijk 14 ^{de} eeuw; 15-17. Laatmiddeleeuws huis	42
Figuur 42 voornaamste historische verstoring en geplande werken met de meeste impact op het hedendaags kadaster (©Geopunt).....	44